

Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion

Spild af penge eller rettidig omhu

Werlauff, Erik

Published in:
dinŠjura

Publication date:
2020

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Werlauff, E. (2020). Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion: Spild af penge eller rettidig omhu. *dinŠjura*, 2(2020), 3-8.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

din § jura

JUNI 2020 – NR. 2

Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion

- spild af penge eller rettidig omhu? Side 3

Den fuldstændigt elektroniske generalforsamling

- coronakrisen har kickstartet de fuldt elektroniske
generalforsamlinger Side 9

Har landsskatteretten fjernet muligheden for
skattemæssigt fradrag for skovdrift? Side 17

Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion

- spild af penge eller rettidig omhu?

Af professor, dr. jur. *Erik Werlauff*, Aalborg Universitet

Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion - spild af penge eller rettidig omhu?

Af professor, dr. jur. Erik Werlauff, Aalborg Universitet

At lade selskabet tegne ansvarsforsikring for dets bestyrelse og direktion – er det spild af penge, eller er det rettidig omhu?

Det giver jeg selv og Klaus Stubkjær Andersen svaret på i vores fælles bog med samme titel: ”Ansvarsforsikring af bestyrelse og direktion”, der udkommer hos forlaget Karnovgroup i disse dage.

Det korte svar på spørgsmålet i overskriften er: Det er rettidig omhu at tegne en sådan forsikring, men der er en række mulighed og faldgruber, som selskaberne og deres rådgivere skal være opmærksomme på. Jeg tager nogle hovedpunkter i det følgende:

I slutningen af 2019 fik offentligheden et indblik i, hvor byrdefuldt det er at være sagsøgt i en sag om ledelsesansvar. Bestyrelsen og direktionen i den hedengangne Amagerbank indgik efter prøvelse ved domstolene af sagen et forlig med Finansiell Stabilitet om betaling af over 250 mio. kr. Bestyrelsens formand var i kraft af sin advokatansvarsforsikring også forsikringsafdækket som bestyrelsesmedlem. Formanden fik dog ikke fuldt ud glæde af forsikringsdækningen, idet forsikringssummen inklusive tillæg for sagsomkostninger anvendtes på det samlede forligsbeløb og dermed kom alle bestyrelsesmedlemmerne til gode, og formanden måtte i lighed med de øvrige dømte betale en del af forliget af egen lomme. Fordelingen mellem de sagsøgte af forligsbeløbet er ikke offentligt tilgængeligt, men flere af de dømte har offentligt tilkendegivet, at de i yderste konsekvens må gå fra hus og hjem.

Pressen dækkede gennem interviews med de pågældende, *hvor* ekstremt hårdt og opslidende det er at være sagsøgt i en sådan sag. Dét kan

jeg kun bekræfte, om end på anden hånd, idet jeg var advokat for EBH Banks bestyrelsesformand, der af Finansiell Stabilitet var sagsøgt for oprindelig 700 mio. kr. plus krav om sagsomkostninger og renter i en sag, der blev anlagt i december 2010 af Finansiell Stabilitet mod formanden og de øvrige bestyrelsesmedlemmer ved Vestre Landsret. Den mundtlige hovedforhandling begyndte den 4. september 2017, og efter 149 hele dage i retten sluttede hovedforhandlingen den 25. juni 2019. Dom blev afsagt den 31. januar, og samtlige sagsøgte blev pure frifundet. Finansiell Stabilitet ankede over for direktøren med krav om ”kun” 100 mio. kr., hvorimod FS undlod at anke over for min klient (nu hans dødsbo, idet han afgik ved døden i juli 2019), og ligeledes undlod at anke over for de øvrige bestyrelsesmedlemmer. I de 10 år, sagen verserede mod min klient, fra 2010 til 2020, var det Helvede på jorden for ham.

Man bør som ledelsesmedlem, selskab, rådgiver mv. huske 4 i sig selv simple, men utrolig væsentlige forhold:

1. Ledelsesansvaret er et personligt, ubegrænset erstatningsansvar.
2. Der kan tegnes forsikring imod dette ansvar, såkaldt ledelsesansvarsforsikring – eller D&O-forsikring (*Directors & Officers liability insurance*).
3. Disse forsikringer kan skræddersys til behovet hos den enkelte virksomhed og dens ledelse, og der er derfor gode muligheder for at forhandle sig til individuelle forsikringsvilkår.
4. Vælger selskabet og dets ledelse at tegne en sådan forsikring, bør den holdes i kraft også

efter selskabets eventuelle ophør (endog efter dets konkurs). Som følge af det særlige forsikringsaftaleretlige *claims made*-princip (»*krav rejst*«-princip) dækker disse forsikringer kun krav, der rejses i den normalt 1-årige forsikringsperiode plus en eventuel afløbsperiode (= en »udvidet opdagelsesperiode«).

Husk venligst disse 4 centrale forhold, der naturligvis – sammen med meget andet i relation til ledelsesansvarsforsikringer – uddybes i Klaus' og min bog, der er en opfølger på førsteudgaven fra 2010, som Klaus skrev alene. Klaus har mange års solid forsikringserfaring. Han er group manager (liability mv.) hos RiskPoint Danmark, og han kan kontaktes på e-mail: klaus.andersen@riskpoint.eu.

Ledelsens ansvar er (også) i dansk selskabslovgivning en koncentreret kodificering af den almindelige culpastandard, og erstatningsansvarets omfang bliver derfor præciseret i retspraksis, dvs. praksis hos domstolene. Dette vil altid gælde, uanset om der er lovregler, således som det er tilfældet i selskabsloven, eller om erstatningsretten udvikler sig på ulovregulerede områder.

At forsikre ledelsesansvaret er en historisk set forholdsvis ny forsikringsform på globalt plan. Ikke overraskende blev ledelsesansvarsforsikringer introduceret i USA, og det begyndte i dønningerne efter børskrakket i 1929. I hvert fald siden 1960'erne bredte tendenserne til at forsikre ledelsesansvaret sig til den øvrige verden. Der er ingen tvivl om, at ledelsesansvarsforsikringen er kommet for at blive, allerede fordi risikoen for at ifalde ledelsesansvar ikke bliver mindre år for år.

Udbredelsen af ledelsesansvarsforsikring blandt både amerikanske og europæiske, herunder danske, selskaber er stærkt stigende, og interessen er over de seneste par årtier øget, i takt med at ledelsesansvar hyppigere påberåbes ved domstolene. Den seneste store bølge af ansvarssager fulgte i kølvandet på den finansielle krise, der normalt anses som påbegyndt den 15. september 2008 med det store amerikanske finanshus Lehman Brothers' krak.

Det er de store multinationale koncerner, der i særlig grad har været pionererne, når det drejer sig om at tegne en ledelsesansvarsforsikring. Mindre virksomheder tegner nu også ledelsesansvarsforsikring, ofte som et integreret led i en overordnet forsikringspolitik, eventuelt også for nemmere at kunne tiltrække professionelle bestyrelses- og direktionsmedlemmer.

Forsikringsvilkårene på ledelsesansvarsforsikring har i 20-årsperioden fra år 2000 og til i dag været udsat for en betydelig produktudvikling. De to *centrale områder for forsikringsdækningen*, nemlig a) dækning af sagsomkostninger og b) dækning af selve det eventuelt pålagte erstatningsbeløb, er i det væsentlige uændrede, men dækningen er under inspiration fra udlandet udvidet til at omfatte *flere og andre former for omkostninger*, der kan opstå i sager om ledelsesansvar.

Selskabers ledelse er – ud over det civilretlige erstatningsansvar – desuden undergivet regler om *strafansvar*. De relevante strafferetlige regler kan overordnet beskrives som straffelovens regler om økonomisk kriminalitet: § 278 underslæb, § 279 bedrageri, § 280 mandatsvig, § 283 skyldnersvig, § 296 aktieselskabers forhold og § 302 pligter mht. forretningsbøger. Der findes yderligere straffebestemmelser i speciallovgivningen, fx selskabslovens § 132 om tavshedspligt og regler i lov om finansielle virksomheder.

Risikoen for at blive straffet som bestyrelses- eller direktionsmedlem i dansk erhvervsliv har traditionelt (heldigvis) været begrænset, men det må ikke overses, at de senere år har budt på en række straffesager, nogle med frifindelse og andre med domfældelse, for de børsnoterede selskaber (rettelig: selskaber, der har værdipapirer optaget til optaget til handel og notering på et reguleret marked). Således er sager om markedsmanipulation (tidligere betegnet: kursmanipulation) steget betydeligt i antal, og afgrænsningen mellem lovlig kurspleje mv. og strafbar markedsmanipulation synes ikke at være blevet enklere.

Straffesagerne drejer sig i sagens natur om noget meget alvorligt: straf, eventuelt fængsels-

straf i alvorlige økonomiske sager (hvortil også markedsmanipulation hører). Men der er en række vigtige relationer mellem straf og erstatning, blandt andet følgende:

a) En erstatningssag handler ikke om risikoen for fængsel, men den kan være omtrent lige så belastende, for den kan dreje sig om så store summer, at et ledelsesmedlem, der ikke er ansvarsforsikret, må gå fra hus og hjem, hvis vedkommende dømmes – og der er en klar tendens til stærkt stigende involverede beløb i erstatningssagerne (den såkaldte sagsgenstand).

b) En straffesag og en erstatningssag kan være nært forbundet, idet samme eller tilgrænsende handlemåder kan give anledning til sager om både straf og erstatning. Dette kan ske ved, at der verserer parallelle sager om straf og erstatning, eller ved, at der under en straffesag også kræves erstatning (et såkaldt adhæsionskrav; betegnet således, fordi det klæber/adhærer til en straffesag).

Blot eksempelvis blev der under straffesagen om Midtbanks køb af en stor post egne aktier, kort før det blev annonceret, at Svenska Handelsbanken ville byde på Midtbank til en betydelig overkurs, jf. *UfR 2005.984 H*, ikke alene krævet fængselsstraf til bankens bestyrelsesmedlemmer og direktør; der blev også fremsat et erstatningskrav ("adhæsionskrav") på godt 54 mio. kr. mod de tiltalte og mod banken selv. Byretten tog både påstanden om straf og påstanden om erstatning til følge, men i både landsret og Højesteret (med 3.-instansbevilling) blev alle tiltalte frifundet, og erstatningskravet bortfaldt.

En "god" ledelsesansvarsforsikring omfatter, alt efter omstændighederne, også forsvarsomkostninger i forbindelse med en straffesag mod ledelsesmedlemmer, ligesom ledelsesansvarsforsikringen (naturligvis) omfatter erstatningsansvaret og omkostningerne ved at forsvare sig mod dette, uanset om erstatningskravet fremkommer 1) under en særskilt erstatningssag, 2) under en erstatningssag, der opstår parallelt med en straffesag, og 3) under en straffesag, hvorunder der også fremsættes et erstatningskrav (en adhæsionspåstand under straffesag).

Endelig er der den vigtige sammenhæng mellem straf og erstatning, at den brede offentlighed ofte har svært ved at skelne. Tager man de mange sager mod bankbestyrelsesmedlemmer og bankdirektører efter finanskrisen som eksempel, viser det sig ved talrige samtaler, læserbrevsindlæg mv., at menigmand m/k ofte ikke kan skelne mellem straf og erstatning. For en streng juridisk betragtning er dette naturligvis forkert, og enhver jurist ved, at tilregnelserkravene, dvs. hvornår der kræves forsæt, og hvornår der alene kræves uagtsomhed, er forskellige i de to kategorier af sager. Men så igen – alvoren i en stor erstatningssag for de involverede har utvivlsomt betydelige lighedspunkter.

Alternativt kan bestyrelses- og direktionsmedlemmer tegne *hver deres individuelle ledelsesansvarsforsikring*, men udbuddet heraf og dækningerne herunder er begrænset på grund af erstatningsansvarslovens regler om positiv *hensyntagen til foreliggende forsikringer*.

Reglerne i erstatningsansvarsloven indebærer nemlig, at selve erstatningsansvaret ender hos den sikrede under en sådan individuel ledelsesansvarsforsikring, der altså dækker alle omkostninger og erstatninger for andre ansvarlige ledere. Forsikringsselskabet bærer dermed utilsigtet de økonomiske byrder for alle ledere, uagtet at nogle af dem ikke er direkte dækket af ledelsesansvarsforsikring.

Nogle vigtige begreber:

Forsikringstageren er i denne sammenhæng den virksomhed, der indgår forsikringsaftalen, jf. forsikringsaftalelovens § 2, stk. 2, og derved tegner forsikringen.

Forsikringssummen fremgår af policen og udgør forsikringsselskabets maksimale hæftelse.

Forsikringsydelsen er det beløb, der rent faktisk udbetales under policen..

Forsvars- og sagsomkostninger kan være en del af eller i tillæg til forsikringssummen, og nogle forsikringsselskaber dækker disse omkostninger uden maksimal begrænsning, så længe der er tale om krav rejst i Norden.

Forsikringsperioden er normalt 12 måneder. Forsikringsvilkårene indeholder normalt også bestemmelser om enten udløb af forsikringsperioden eller *automatisk fornyelse* af forsikringsperioden, medmindre forsikringstager og forsikringsselskab aftaler andet.

Desuden anvendes udtrykket *forsikringsselskabet* om – naturligvis: forsikringsselskabet (= forsikringsgiveren). Det kunne lyde som en overflødig definition, men både retslitteratur og forsikringsvilkår slører ofte billedet unødigt ved at anvende udtrykket »selskabet«. Førstegangslæseren vil uvægerlig forveksle denne term med det *forsikringstagende* selskab, hvilket kan skabe forvirring og nødvendiggøre gentagne gennemlæsninger.

Vi anvender derfor konsekvent i vores bog *forsikringsselskabet* som udtryk for forsikringsgiveren, hos hvem forsikringen tegnes, og *selskabet* som udtryk for det selskab, der tegner forsikringen, og hvori de sikrede ledelsesmedlemmer udøver en selskabsretlig funktion.

I nogle år var det nærmest forkættet at omtale selskabers tegning af ledelsesansvarsforsikringer. Nogle antog, at det var et generalforsamlingsanliggende at sige ja til at tegne en sådan forsikring (hvilket imidlertid *ikke* kan være rigtigt, eftersom et selskabs tegning af en ledelsesansvarsforsikring på sædvanlige vilkår ikke har karakter af en sådan overordnet disposition, at bestyrelsen ikke selv kan træffe beslutningen, medmindre vedtægterne undtagelsesvis måtte behandle spørgsmålet og gøre det til et generalforsamlingsanliggende), og at selskabets penge ikke måtte bruges til præmiebetalingerne (hvilket *heller ikke* kan være rigtigt).

Nu er der en *stigende forståelse for, at sådanne forsikringer er et gode*, men forsikringsmæssigt er de et uensartet produkt, og de individuelle vilkår, der tilbydes, bør derfor altid nøje gennemgås og sammenlignes med konkurrenternes.

Advokater kan medforsikre bestyrelsesansvar via deres almindelige advokatforsikringer, men hvis kun ét bestyrelsesmedlem således er forsikringsdækket, kan der som nævnt foran være en tendens hos domstolene til at anvende lempelses- og regresreglerne på en sådan måde, at det ultimative

ansvar ender hos den forsikringsdækkede, jf. dommen om fodboldselskabet, der fortsatte sin drift for længe, *UfR 1998.1137 H*. Se også *UfR 2007.497 H*, Calypso Verdensrejser, hvor selskabets ledere skulle friholde medlemmerne af bestyrelsen.

Dette ses blandt andet også af dommen om Amagerbanken (*Østre Landsrets ankedom af 26. juni 2019* i sag nr. B-1390-17) om erstatningsansvar for elleve medlemmer af Amagerbankens direktion og bestyrelse om en bevilling i maj 2008 til tre nye ejeres overtagelse af en ejendom på Østerbro i København (”Østerfælled-ejendommen”) med en tilhørende valutaramme på ca. 1,5 mia. kr., en genbevilling heraf i december 2009 og en opretholdelse af valutarammen i første halvdel af 2010, uagtet betragtelige overskridelser af tabsrammen på 100 mio. kr.

Det vil ses, at det mest hensigtsmæssige oftest vil være at få oprettet en *kollektivt dækkende ansvarsforsikring omfattende alle medlemmer af det enkelte selskabs bestyrelse og direktion*.

Selskabet har *fradrag for præmiebetalingerne*, og bestyrelsesmedlemmerne skal (naturligvis) ikke beskattes heraf, ligesom bestyrelsesmedlemmer, der selv betaler præmierne, har fradragsret herfor, i visse tilfælde dog begrænset af lønmodtagerfradraget, jf. *TfS 1987.600 T&S*. Hvis et bestyrelsesmedlem bliver personligt ansvarlig som følge af uagtsom handlemåde eller undladelse, er der efter herskende retsopfattelse *ikke fradrag for den erstatning, som det dømte ledelsesmedlem skal betale*, idet den anses for at falde »uden for rammerne af den risiko, som udøvelsen af et hverv som bestyrelsesmedlem normalt og sædvanligt indebærer«, jf. *TfS 2009.943 B*.

Det forsikringsselskab, der bliver anmodet om tilbud på en ledelsesansvarsforsikring, gennemgår de seneste 2-3 års regnskaber for selskabet, ledelsens sammensætning, branchefølsomheden, selskabets datterselskaber i ind- og udland mv. Faktisk får bestyrelsen også herved samtidig en ganske god indikation af, hvor risikofyldt det egentlig er at sidde i netop dette selskabs bestyrelse, og hvilke risici man måske ikke selv har været fuldt tilstrækkeligt opmærksom på.

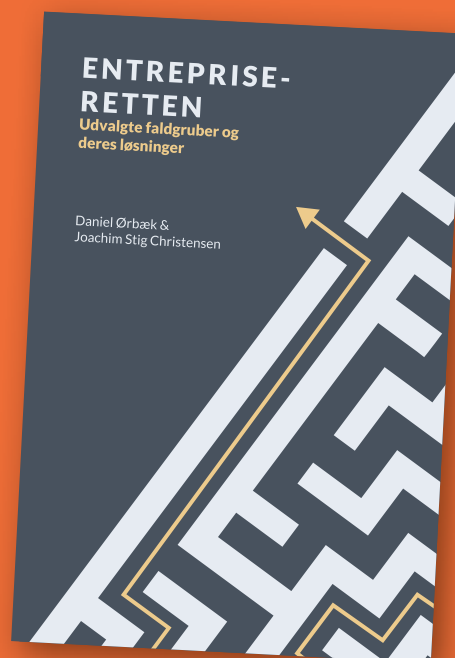
Erik Werlauff.

Entrepriseretten

- udvalgte faldgruber og deres løsninger

*Af Daniel Ørbæk &
Joachim Stig Christensen*

Bogen er en helt ny fremstilling, der behandler en række udvalgte faldgruber samt disses løsninger indenfor det entreprise- og kontraktretlige emnefelt. Fremstillingen er hovedsageligt baseret på spørgsmålet om, hvad der skal til, for at et konkret forhold i en entrepriseaftale reguleres bedst muligt.

Pris: 275 kr.

Se flere titler på
Werlauff-publishing.com

Bogen formår på 54 sider at behandle følgende relevante emner:

1) entreprenørens ydelse	3) direkte krav
2) ekstra arbejder	4) konfliktløsning

**Den fuldstændigt elektroniske
generalforsamling**

- coronakrisen har kickstartet
de fuldt elektroniske
generalforsamlinger

Af cand.merc.(jur) Sabrina Nicolai, Aalborg universitet og Computershare A/S
Med kommentarer af professor, dr.jur. Erik Werlauff, Aalborg universitet

Den fuldstændigt elektroniske generalforsamling

- coronakrisen har kickstartet de fuldt elektroniske generalforsamlinger

*Af cand.merc.(jur) Sabrina Nicolai, Aalborg universitet og Computershare A/S.
Med kommentarer af professor, dr.jur. Erik Werlauff, Aalborg universitet*

Generalforsamlingen betegnes gerne som den højeste myndighed i alle selskabets anliggender – det sted, hvor kapitalejerne udøver deres møderet, stemmeret, taleret og ikke mindst spørgeret. I lyset af dét belyser artiklen hvilke muligheder kapitalselskaber har i forhold til afholdelse af lovpligtige generalforsamlinger, når lovgivningsmagten har vedtaget et forsamlingsforbud. Artiklen belyser de tre muligheder for afholdelse af en generalforsamling: 1) Den almindelige/fysiske generalforsamling (livestreamet/webcastet), 2) Den delvis elektroniske generalforsamling (hybrid modellen) og 3) den fuldstændigt elektroniske generalforsamling.

Med effekt fra den 16. marts 2020 blev Danmark i lyset af Covid-19 lukket ned. I perioden op til marts var Covid-19 i større eller mindre grad blevet negligeret, næsten som et fantom fra det fjerne Kina. Covid-19 blev med ét en virkelighed, der som en flodbølge strømmede ind over Europa og resten af verdenen. En virus der har kostet i tusindvis af menneskeliv.

Covid-19 valgte, indlysende nok, ikke strategisk hvornår den slog ned. For Danmarks vedkommende, betød det indledningsvis et forsamlingsforbud på mere end 1000 og til sidst en fuldstændig nedlukning af landet med et forsamlingsforbud på 10 personer. Dét lige midt i en højsæson for generalforsamlinger. Det forventes nu at forsamlingsforbuddet bliver hævet til 30-50 personer fra den 8. juni 2020, hvor fase tre af landets genåbning påbegyndes.

I forbindelse med generalforsamlingerne tog selskaberne følgende forholdsregler:

- at samle så få mennesker som muligt på ét sted, men med hensyn til stemmevolumen på generalforsamlingen bør selskabet stadig sikre betydelig repræsentation og deltagelse.
- at sende en meddelelse til selskabets kapitalejere f.eks. via opslag på hjemmesiden og/eller meddelelse fra VP Securities/Computershare med opfordring til at afgive brevstemme eller fuldmagt og dermed ikke møde fysisk på selve generalforsamlingen.
- at indføre webcast så kapitalejerne kan følge generalforsamlingen hjemme i dagligstuen.
- at følge Sundhedsstyrelsens anbefalinger, og i selskabets indkaldelse, på selskabets hjemmeside, eller ved opkald til kapitalejerne, opfordre ikke at deltage på generalforsamlingen såfremt deltageren hører til en eller flere af følgende kategorier:
 - 1) udviser tegn på smitte,
 - 2) inden for de sidste to uger har været i områder med høj risiko for smittespredning af COVID-19, eller
 - 3) inden for de sidste to uger har været i tæt kontakt med andre der hører til kategori (1) og/eller (2).
- at opfordre sine kapitalejere til at stille spørgsmål på forhånd i stedet for at møde fysisk på generalforsamlingen for at stille et spørgsmål.
- at fravælge tilbuddet om bespisning til generalforsamlingen.

- at hænge plakater op med hygiejneråd og opstille håndsprit til selve generalforsamlingen samt placere deltagerne på hvert andet sæde til generalforsamlingen for dermed at, forebygge smitte, minimere spredning af virus mellem deltagere.

I kontrast til ovenstående indledende løsningsmodel for afholdelse af generalforsamlinger kunne Danmark have ladet sig inspirere af Schweiz, som i lyset af Covid-19 med det samme indførte muligheden for bestyrelsen til, at beslutte generalforsamlingen skulle være fuldstændigt elektronisk.

Kommentar af Erik Werlauff:

Ja, Schweiz udstedte simpelthen en lov, der tillader det enkelte selskabs bestyrelse at beslutte, at generalforsamlingerne i selskabet er 100 pct. digitale. Efter dansk selskabslov skal det besluttes af generalforsamlingen (og det skal stå i vedtægterne), at der er 100 pct. digitale generalforsamlinger. Men under coronaen førte det jo til en fastlåsning, når nu generalforsamlingen ikke kunne holdes (den generalforsamling, der beslutter, at generalforsamlinger fremtidigt skal kunne være digitale, hvis blot bestyrelsen beslutter det, kan jo ikke selv være 100 pct. elektronisk).

I kølvandet på forsamlingsforbuddet

Forsamlingsforbuddet på 1000 blev indskærpet til 100, dernæst 50 og sluttelig 10 personer. Dét giver selvsagt en udfordring eller to i forbindelse med afholdelse af en generalforsamling i de større selskaber.

For at imødekomme udfordringerne der fulgte i kølvandet på det tiltagende forsamlingsforbud kom en række bestemmelser:

- BEK nr. 223 af 17/03/2020, ikrafttrædelse 18. marts 2020 (*blandt andet indførsel af regler om fristforlængelse for indsendelse af årsrapport*)
- BEK nr. 369 af 04/04/2020, ikrafttrædelse 5. april 2020 (*ophæver blandt andet reglerne af ovenstående BEK. Nr. 223 om fristforlængelse for indsendelse af årsrapport*)
- Lov nr. 385 af 07/04/2020, ikrafttrædelse 7. april 2020, solnedsgangs klausul 1. januar 2020
- BEK nr. 393 af 07/04/2020, ikrafttrædelse 8. april 2020, solnedgangsklausul 1. januar 2020

De fire ovennævnte punkter kaldes efterfølgende for Covid-19 bestemmelserne. Heraf fremgår blandt andet ændringer om fristen for indsendelse af årsrapporten samt afholdelse af den ordinære generalforsamling.

Det var stadig muligt at afholde generalforsamlinger med et forsamlings forbud på 100 og 50 (om end selvfølgelig forbundet med et par udfordringer), men da forsamlingsforbuddet ramte 10 personer da begyndte mulighederne for alvor at snævre ind. Indledningsvis gjorde de spæde covid-19 bestemmelser om udskydelse af af generalforsamlingen sig gældende for de selskaber, hvor mere end 10 personer skulle deltage på selskabets fysiske generalforsamling. Undtagelsen hertil var de selskaber med en vedtægtsbestemmelse om muligheden for afholdelse af fuldstændig elektronisk generalforsamling. Selskaber der ikke var omfattet af ovenstående, kunne ikke gøre brug af muligheden for udskydelse.

Som nævnt ovenfor var Schweiz hurtige på aftrækkeren, hvor der i den meget tidlige fase af Covid-19 blev givet en bemyndigelse til bestyrelsen til at træffe beslutning om en fuldstændig elektronisk generalforsamling. Nemt og gnidningsfrit.

Bemærkning af Erik Werlauff:

Den store schweiziske medicinalkoncern Roche var den første til at benytte de nye schweiziske muligheder og holde 100 pct. digital generalforsamling. Roche kunne naturligvis se de forretningsmæssige muligheder heri. Desuden har Roche så

mange kapitalejere, der gerne vil have løbende afkast i form af udbytte af deres aktier, at det for Roche var en katastrofe, at generalforsamling ikke kunne holdes. Generalforsamlingen blev holdt den 17. marts 2020. Også andre schweiziske selskaber fulgte efter, fx SGS-koncernen (certificering, sikkerhed mv.) benyttede tilsvarende nye tyske regler til at holde sin generalforsamling digitalt. Det samme gælder Wienerberger (bygningsdele mv.)

I Covid-19 bestemmelserne, som oplistet ovenfor, fremgår lov nr. 385 af 7. april 2020. Loven giver mulighed for at fastsætte regler, der fraviger fra en række selskabers forpligtelser på regnskabs- og selskabsområdet. Reglerne skulle udformes i to bekendtgørelser indenfor henholdsvis Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynets område. Reglerne for Erhvervsstyrelsens område fremgår af bekendtgørelse nr. 393 af 7. april 2020.

Af bekendtgørelsen fremgår følgende, frem til og med 8 uger efter ophør af forbud om afholdelse og deltagelse i større forsamlinger, må et selskab uagtet om det fremgår af selskabets vedtægter, afholde en fuldstændig elektronisk generalforsamling. Jf bekendtgørelsens § 8, jf. § 9, stk. 5.

Der er tilføjet en solnedgangsklausul, hvorfor bekendtgørelsen (og selvfølgelig loven) automatisk ophæves 1. januar 2021, jf bekendtgørelsens § 10 og lovens § 3, stk.2.

Kommentar af Erik Werlauff:

Ja, vi kan jo ikke blive ved med at køre på diverse dispensationer, så de dispensationer, som Sabrina nævner, skal selvfølgelig falde væk igen. Men coronaen har trods alt gjort det gode, at der nu må komme fart i digitaliseringerne også på det lidt konservative og traditionsbundne område for generalforsamlinger. I hvert fald de børsnoterede selskaber (ja, faktisk alle selskaber) må tage en principiel diskussion, om de vil have det bedst med digitale eller fysiske generalforsamlinger. Nogle selskaber bør blive stående ved

det fysiske, fordi deres kapitalejere også er deres kunder, som de vil forkæle med suppe, steg og is samt mulighed for kortspil til kaffen bagefter. Dette vil fortsat gælde mange provinsbanker (men også de bør dog indføre vedtægtshjemmel til 100 pct. digital generalforsamling, indtil videre som en nødløsning under fremtidige krisetidperioder). Andre selskaber vil kunne styrke sig forretningsmæssigt ved at anvende 100 pct. digitale generalforsamlinger hver gang. Det vil rationalisere, spare omkostninger, forbedre informationsniveauet mv.

Den virtuelle og elektroniske generalforsamling i lyset af Covid-19

-med særlig fokus på møde-, tale- og stemmeretten

Den ordinære generalforsamling skal holdes i så god tid, at den af generalforsamlingen godkendte årsrapport kan indsendes til Erhvervsstyrelsen inden udløbet af årsregnskabslovens tidsfrist. Det vil sige fem måneder efter regnskabsårets afslutning. For børsnoterede selskaber på det regulerede marked er det 4 måneder. Som bekendt er First North growth market og Spotlight Stock Market (begge minibørser i København) ikke regulerede markeder. Genforsamlingens højsæson i Danmark ligger i Q1 og Q2.

Da landet som følge af Covid-19 blev lukket ned i Q1, den 16. marts, måtte andre tiltag iagttages. For alvor fik de elektroniske muligheder for afholdelse af generalforsamling opmærksomhed. Hos Computershare A/S har vi oplevet mange forskellige betegnelser på elektroniske generalforsamlinger og dét både fra advokathuse, selskaber og andre aktører. De mest gængse betegnelser synes dog at følge selskabslovens angivelser, hvorfor nedenstående muligheder for afholdelse af generalforsamling ligeledes i vid udstrækning følger selskabslovens angivelser.

Såfremt der ses bort fra muligheden for fravigelse af lovens bestemmelser om form og frist, jf SL § 76, stk.2 (fravigelse til den konkrete generalforsamling) og stk. 3 (generel fravigelse

ved vedtægtsbestemmelse) for de selskaber som ikke fremgår af SL § 76, stk. 5. bestemmelsen er ikke en mulighed for de børsnoterede selskaber på det *regulerede* marked. Selskaber der har valgt at udskyde deres generalforsamling med hjemmel i de af artiklen tidligere oplistede Covid-19 bestemmelser er selvsagt heller ikke inddraget nedenfor. Dermed er der følgende muligheder:

- 1) Almindelig/fysisk generalforsamling (med mulighed for livestream/Webcast)
- 2) Delvis elektronisk generalforsamling (dvs. en hybrid mellem fysisk og digital) og
- 3) Fuldstændig elektronisk generalforsamling.

I lyset af mulighed 1-3 for afholdelse af generalforsamling iagttages kapitalejers forvaltningsmæssige rettigheder i større eller mindre grad. De forvaltningsmæssige rettigheder er følgende, *Moderetten, taleretten og stemmeretten*. Moderetten og taleretten er individualbeføjelser, hvormed de tilkommer den enkelte kapital ejer uanset kapitalandelens størrelse og stemmeret (jf. nedenfor). Moderet og taleret er hjemlet i SL § 78.

Der er også en *spørgsmålsret* til selve generalforsamlingen jf. SL § 102, stk.1, 1.pkt. Spørgsmålsretten er en individualrettighed og man kan vove at påstå at spørgsmålsretten er en af kapitalejers vigtigste rettigheder, særligt i de store selskaber hvor kapitalejeren reelt ikke har så megen indflydelse på beslutningers vedtagelse. Ved spørgsmål kan man gøre opmærksom på sin tvivl. Det er dog tvivlsomt, om *spørgsmålsretten* imødekommes til fulde ved nogle af de følgende modeller for generalforsamling.

For så vidt angår *stemmeretten* er der som udgangspunkt fuld *proportionalitet* mellem kapital og stemmer og alle kapitalandele stemmeret jf. SL § 46, stk.1, 1.pkt, medmindre andet er angivet i selskabets vedtægter-, jf. SL § 46, stk.1 pkt.2, som eksempler herpå kan nævnes; forskelle i stemmevægt, stemmeløse kapitalandele med og uden repræsentationsret mv. (det behandles ikke yderligere i indeværende artikel).

Ad 1)

Almindelig/fysisk generalforsamling (med mulighed for livestream/Webcast)

Den fysiske generalforsamling afholdes og bliver webcastet. Ved mulighed nr. 1 kan kapitalejerne enten (1) deltage hvor de kan udøve deres møde-, tale- og stemmeret i *real tid* på selve generalforsamlingens afholdelse eller (2) følge med hjemme fra stuen via livestream/webcast.

Eventuelle spørgsmål kapitalejeren måtte have kan sendes til selskabet inden generalforsamlingens afholdelse, for derefter at blive besvaret på generalforsamlingen. I lyset af covid-19 blev de ovenfor nævnte forholdsregler kombineret hermed for at informere kapitalejeren.

Ved at møde fysisk op på generalforsamlingen kan kapitalejeren benytte sig af sine forvaltningsmæssige rettigheder; møderetten, taleretten og stemmeretten.

Men det er tvivlsomt om kapitalejeren til fulde har adgang til hver og én af sine forvaltningsmæssige rettigheder såfremt kapitalejeren vælger (på stærk opfordring af et forsamlingsforbud, regering og selskab) at blive hjemme og se livestreamingen.

Hvis kapitalejeren bliver hjemme i stuen til en livestreaming af generalforsamlingen, så er der ikke mulighed for benytte tale- og spørgeretten undervejs til generalforsamlingen. Derimod har der været mulighed for at sende sit spørgsmål til selskabet senest én uge op til selskabets generalforsamling (med iagttagelse af vedtægternes bestemmelse herom). Spørgsmålet vil dernæst blive besvaret på generalforsamlingen. . Stemmeretten udøves ved brevstemme, proxyvote via depotbank med en fuldmagt, eller i form af en afgivet fuldmagt til bestyrelsen. Som bekendt er brevstemmer (om end de er ved at være en uddød art) uigenkaldelige, jf. motiverne til SL § 104, stk. 2. En almindelig fuldmagt derimod jf. SL § 80, fx også via standardfuldmagt til depotbank, er frit genkaldelige.

Umiddelbart har 16 Large Cap selskaber valgt at livestream deres generalforsamling og 8 Mid Cap selskaber har valgt at livestream deres generalforsamling under forsamlingsforbuddet.

Ad 2)

Delvis elektronisk generalforsamling

Ved den delvise elektroniske generalforsamling (hybrid modellen), som i princippet blot er et elektronisk supplement til den fysiske generalforsamling kan kapitalejererne deltage, tale, stille spørgsmål og stemme til selve generalforsamlingen.

Med hjemmel i SL § 77, stk.1 kan selskabets bestyrelse beslutte, at der som supplement til fysisk fremmøde på generalforsamlingen gives adgang til, at kapitalejerne kan deltage elektronisk, herunder *stemme* elektronisk i realtid. Kapitalejerne kan dermed stemme fra andre lokationer end den fysiske generalforsamling, fx fra kapitalejerens hjem eller kontor. Det vil sige, at der afholdes en delvis elektronisk generalforsamling (også kaldet en hybrid).

En delvis elektronisk generalforsamling indebærer mulighed for, at deltagerne kan *møde, tale og stemme*, samt stille spørgsmål uanset om vedkommende sidder hjemme i stuen eller har valgt at møde fysisk til generalforsamlingen. Det vil sige til en delvis elektronisk generalforsamling kan kapitalejerne udøve spørgeretten og deres forvaltningsmæssige beføjelser; møderetten, taleretten og stemmeretten.

I indkaldelsen skal bestyrelsen orientere om, hvordan deltagerne tilmelder sig elektronisk deltagelse samt fremgangsmåden på selve generalforsamlingen for de af deltagerne, der ønsker at benytte sig af den elektroniske generalforsamling.

Inden nedlukningen af Danmark, men under nogle af de første forsamlingsforbud af en større gruppe personer valgte enkelte selskaber denne løsning.

Kommentar af Erik Werlauff:

Både i Schweiz, Østrig og Tyskland har én af de største hindringer for at gå digitalt været den traditionelle begrebsdannelse, idet man i mere end 100 år lovmæssigt har defineret en generalforsamling som noget, kapitalejerne har ret til at være til stede på. Ergo kan en fuldt digital generalforsamling ikke være

en generalforsamling, ræsonnerer man (kapitalejerne har jo slet ikke ret til at møde fysisk op, når der holdes digital generalforsamling; de har ingen adgang til "lydstudiet" fx i selskabets lokaler, hvor ledelse og dirigent kører den digitale generalforsamling fra). – Dette definitivske skoleridt har vi i Danmark for længst distanceret os fra. Når lovgivningsmagten har besluttet, at en 100 pct digital generalforsamling er en generalforsamling, så er det en generalforsamling. punktum.

Tilsvarende har vi i lovgivningen om danske domstole bestemt, at man med dommerens tilslutning kan være digitalt til stede i et møde, og når dette af lovgivningsmagten defineres som et retsmøde, så er det et retsmøde.

Ad 3)

Den fuldstændigt elektroniske generalforsamling

Ved den fuldstændigt elektroniske generalforsamling kan kapitalejerne udøve deres forvaltningsmæssige rettigheder samt retten til at stille spørgsmål til selve generalforsamlingen.

Ved en fuldstændig (fuldt; 100 procent) elektronisk generalforsamling møder *ingen* af kapitalejerne ind til den fysiske generalforsamling, for der er ikke nogen fysisk generalforsamling. I stedet sidder selskabets bestyrelse og dirigenten i samme rum og bliver *live-streamet*, men de kan ligesåvel sidde i hvert deres verdenshjørne i andre anliggender og tiltræde generalforsamlingen fra et separat lokale (direktøren er i Tyskland til en messe med selskabets produkter; bestyrelsesformanden forhandler om "noget andet" ved et møde i USA). Kapitalejerne kan følge generalforsamlingen hjemme fra stuerne, og i det omfang der skal stemmes, så stemmer de elektronisk undervejs i generalforsamlingen. Tillige kan der stilles spørgsmål undervejs i generalforsamlingen. Det hele foregår på en skærm fra den enkelte kapitalejers hjem, kontor, eller hvad kapitalejereren nu ønsker; om skærmen er stor eller lille, og om lyd kvaliteten er lidt mudret, eller den er knivskarp, ja, det har kapitalejereren også selv besluttet.

I henhold til selskabslovens § 77, stk. 2, kan selskaber kun afholde en fuldstændig elektronisk generalforsamling, hvis der er hjemmel til det i selskabets vedtægter. Uden en særskilt bestemmelse herom i vedtægterne kan selskabets bestyrelse derfor ikke beslutte, at en kommende generalforsamling skal afholdes fuldstændigt elektronisk. Det var netop det lovgivningsmagten i Schweiz og Tyskland hurtigt måtte udarbejde nye bestemmelser om under Covid-19, for de manglede ligesom Danmark lovgrundlaget for, at bestyrelsen kunne træffe beslutning om fuldstændig elektronisk generalforsamling.

Danmark blev lukket ned med effekt fra den 16. marts 2020 og der var et forsamlingsforbud på 10 personer. I kontrast til Tyskland og Schweiz indførte Danmark først meget sent en lignende fleksibel bestemmelse. Først ved BEK nr. 393 af 07/04/2020 med ikrafttrædelse 8. april 2020 med hjemmel i Lov nr. 385 af 07/04/2020 med ikrafttrædelse 7. april 2020, fik selskabernes bestyrelse beslutningskompetencen til at bestemme om selskabets årlige generalforsamling skulle være en fuldstændigt elektronisk generalforsamling. Enkelte selskaber har efter lovvedtagelsen haft en fuldstændig elektronisk generalforsamling i lyset af ovenstående og tendensen er en stigende interesse herfor.

Det må konstateres, at der er mange fordele forbundet med den fuldstændigt elektroniske generalforsamling. Tto der skal fremhæves er (1) selskabet kan fortsætte som hidtil uanset der skulle komme en ny pandemi, og (2) en fuldstændigt elektronisk generalforsamling gør det fleksibelt for kapitalejerne og udvider mulighederne for en mere levende generalforsamling. Kapitalejere kan udøve deres *spørgeret* og stille spørgsmål *på selve* generalforsamlingen mens denne er i gang. Ligeledes kan kapitalejerne udøve deres forvaltningsmæssige rettigheder ved, at *møde, tale* og ikke mindst *stemme* fra alle verdenshjørner. Det vil give en helt anden dynamik på generalforsamlingerne.

I skyggen af de mange fordele er det selvfølgelig også en ulempe ved den fuldstændigt elektroniske generalforsamling. Det vil kræve en kulturændring i den velkendte generalforsamling. Generalforsamlingen er årets fest

hvor selskabet mødes med dets kapitalejerere. Generalforsamlinger kan desværre dags dato godt fremstå som en mere eller mindre gennemøvet forestilling, hvor det meste kendes af selskabet på forhånd, -selv stemmeresultaterne og spørgsmålene. Bestemt en model der er at foretrække som børsnoteret selskab med flere tusinde kapitalejerere.

Computershare tilbyder alle tre muligheder som er fremført ovenfor og kan berette om succes historier om allerede afholdte fuldstændigt elektroniske generalforsamlinger. Der foreligger dags dato et veludviklet og fuldstændigt gennemtestet produkt. Computershare oplever at tendensen i lyset af Corona er en stigende interesse for de fuldstændige elektroniske generalforsamlinger.

Kommentar af Erik Werlauff:

Det er pointen med Sabrinas fine artikel og mine indskud, at den digitale (elektroniske; online-, virtuelle) generalforsamling ikke blot skal kunne bruges i krisetider og nødstilfælde, men skal være hovedreglen for rigtig mange selskaber.

Selskaberne bør derfor snarest få indskrevet i deres vedtægter, at bestyrelsen beslutter, om der skal anvendes 100 pct. digital generalforsamling, og om få år vil dette være så udbredt, at vi ikke vil kunne forstå, at det var anderledes frem til 2020. – Det vil også kalde flere spørgsmål og kommentarer frem fra kapitalejerne, end hvis de skal marchere gennem salen op til talerstolen med et talepapir i deres rystende hænder. Efter flere år med videomøder gennem Skype, MS Teams, Zoom etc. er vi i dag modne til også at anvende teknikken i generalforsamlingens og kapitalejernes tjeneste.

Der kommer færdige 'pakker' på markedet til de elektroniske generalforsamlinger, og bestyrelse, direktion, dirigent m.v. vil hurtigt få lært det nødvendige tekniske fra fx Computershare og andre firmaer, der har specialiseret sig i blandt andet relationerne mellem selskab og kapitalejere.

NY UDGAVE

Selskabsloven med kommentarer

af Peer Schaumburg-Müller og Erik Werlauff

Indeholder også helt ajourførte og aktuelle kommentarer til de mange nye og vigtige bestemmelser.

 Djøf Forlag

Erik Werlauffs

3. udgave af

VALG AF VIRKSOMHEDSFORM

er et nyttigt redskab for rådgivere, studerende og undervisere, der ønsker overblik over (A) virksomhedsformerne og (B) hensynene ved valg af virksomhedsform. Der gennemgås alle de relevante former, hvorunder man kan vælge at drive sin erhvervsvirksomhed, og for hver enkelt type af virksomhed gennemgås de væsentligste hensyn, der bør indgå ved valget.

Pris: 400 kr.

Se flere titler på
Werlauff-publishing.com

**Har landsskatteretten
fjernet muligheden
for skattemæssigt fradrag
for skovdrift?**

Af cand. merc. aud. Anders Larsen, Aalborg Universitet

Har landsskatteretten fjernet muligheden for skattemæssigt fradrag for skovdrift?

af cand. merc. aud. Anders Larsen, Aalborg Universitet

Landsskatteretten har den 24. marts 2020 i en sag¹ afgjort, at der ikke var skattemæssigt fradrag for afholdte (drifts)omkostninger til pasning og pleje af et skovareal på cirka 60 hektar, idet Landsskatteretten var enig i skattestyrelsens afgørelse, at der ikke forelå erhvervsmæssig virksomhed. Afgørelsen kan ved første øjekast virke ubetydelig for andre end den pågældende skatteyder, men nærlæses afgørelsen kan den have betydning for en hel branche.

Sagen omhandler, hvorvidt en skatteyder driver erhvervsmæssigt skovbrug eller hobbyvirksomhed. Dette har ingen betydning på indtægtssiden, men i forhold til muligheden for at fradrage omkostninger er der en mærkbar forskel. I en hobbyvirksomhed, er det kun muligt at fradrage omkostninger i et sådant omfang, at årets indtægt udlignes. Det vil derfor være nærliggende at nærstudere ordlyden i Statsskatteloven (SL) § 6. Ordlyden af SL § 6, stk. 1, litra a er som bekendt:

Ved beregning af den skattepligtige indkomst bliver at fradrage:

- Driftsomkostninger, dvs. de udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten, herunder ordinære afskrivninger;

Thøger Nielsen fremførte, at der skal være direkte forbindelse mellem omkostningen og den forventede indtægt dvs. kausalitet. Dette krav til kausalitet er almindeligt anerkendt i skatteretten.

I SL § 4, stk. 1, litra a fremgår det, at indtægter fra agerbrug, skovbrug, industri m.v. skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige ind-

komst. Den samlede opremsning i SL § 4, stk. 1, litra a er ikke udtømmende. Det forhold, at agerbrug og skovbrug begge to er anvendt som eksempler må have den konsekvens, at der er en relevant forskel på de to former for virksomhed.

I et landbrug (agerbrug) vil en udgift til drift af mark eller foder til dyr ofte give en indtægt inden for en relativ kort tidshorisont. Dette vil inden for skovdrift ofte forholde sig markant anderledes. Et frø, der plantes om foråret på en mark, hvor landmanden passer og plejer planten henover sommeren vil kunne sælge afkastet af frøet det samme år. En skovejer (skovbrug), der planter et træ om foråret vil i nogle tilfælde aldrig få indtægten fra træet, idet træet skal passes og plejes i måske 100 år inden, at træet er klar til fældning og indtægten generes. Skovejeren generer løbende en værditilvækst, når det fornævnte træ gror, hvert år i løbet af perioden.

I den pågældende sag fra marts 2020 fremgår det, at det af sagens faktiske oplysninger, at skoven i 2017 fremstod veltilpasset og i fremdrift, samt at skoven var veldrevet ud fra alle skovbrugsfaglige normer. Det er ligeledes et faktum, at en forventet forretning er 15-80 år ude i fremtiden. Der havde de foregående 13 år været et årligt gennemsnitlig underskud på 179.925 kr., hvorimod indtægterne gennemsnitlig set kun har haft et omfang på 35.900 kr. om året. Det vil derfor ud fra praksis for (hobby-)landbrug være naturligt at fastlægge, at der ikke er tale om erhvervsmæssig virksomhed, hvorfor der ikke er skattemæssigt fradrag for omkostninger, der ikke kan indeholdes i det pågældende års indtægter.

Skatteyderen havde fremlagt materiale fra skovdyrkerforeningen, hvoraf det fremgår:

¹ LSR2020.17

- Det er normalt at drive en veletableret normalskov (med ensartet aldersklassefordeling med overskud)
- Det er ikke muligt i løbet af de første 20-30 år at skabe et overskud af nogen som helst betydning i den enkelte bevoksning
- Hvis der etableres en helt ny skov fra grunden af, hvilket er tilfældet i den pågældende sag, gælder det foregående punkt for hele skoven.
- Det er erhvervsnatur, at cirka 2/3-dele af indtægterne opstår i den sidste 1/4-del af beplantningens levetid.

Disse fire punkter må være gældende for alle skovejere uanset, hvor stor eller lille skoven er. Dette giver anledning til at overveje kravet om kausalitet, idet – er der kausalitet mellem indtægter og omkostninger i skovdrift, hvis størstedelen af indtægterne først generes mange år efter de første omkostninger er afholdt på det enkelte træ?

Der bliver ikke større kausalitet mellem indtægter og udgifter blot fordi en skovejer har mulighed for at fratrække omkostningerne til skovareal X i indtægterne fra skovareal Y, Z, Æ m.v. indtil træerne i skovareal X fældes. Ligeledes bliver kausaliteten ikke mindre - blot fordi en skovejer kun ejer skovareal X.

Det pågældende areal i den konkrete sag er underlagt fredsskovs pligt. Det følger af Skovlovens § 1, stk. 2, at formålet med loven er at fremme bæredygtig drift af landets skove. Det følger ligeledes af samme lovs § 8, stk. 1, at:

- Areal skal holdes beplantet med træer, der danner en sluttet skov af højtstammede træer.
- Der må ikke fældes, bortset fra udtynding, før, at bevoksningen eller det enkelte træ har en alder eller dimension, hvor det er hugst modent.
- Arealet skal senest 10 år efter afvikling af en hugstmoden bevoksning beplantes således, der dannes en ny skov af højtstammede træer.

Det er dermed ikke muligt for skatteyderen bortset fra udtynding at fælde træerne løbende og dermed genere en løbende indtægt.

Skat anfører i sin afgørelse som Landsskatteretten tiltræder, at skatteyderen ikke har drevet erhvervsmæssig virksomhed. Det giver anledning til at overveje, hvorvidt skoven i stedet reelt er omfattet af SL § 5. LSR1997.641 omhandlede et skovareal i Norge, der var ejet af en dansk person, ikke beskattet af indtægten fra salget af træet, idet skoven ikke havde været drevet som erhvervsmæssig virksomhed med skovbrug. Hele skoven var fældet på en gang, idet arealet skulle udstykkes i mindre grunde.

Nordsøværftet i Ringkjøbing² betalte i 1978/79 en del af en sluse, hvorved de blev muligt for værftet at fortsætte med bygning af skibe, der havde en salgbar størrelse. Udgiften var afholdt med det formål at sikre værftet fremtidige indkomst og dermed var der ikke tale om en driftsomkostning, idet der ikke var en nærsammenhæng mellem udgift og indtægt for det pågældende år. Resultat blev, at omkostningen skulle afskrives som bundne lineære afskrivninger over en tiårig periode.

Det var dermed sidste led af SL § 6, stk. 1, litra a, der blev anvendt i den pågældende sag. Det vil dog ikke i den pågældende sag være relevant at indrømme afskrivninger for omkostningerne, idet indtægterne fra skoven først rigtig vil udmønte sig om 15-80 år.

Der anvendes ved langt de fleste skattemæssige opgørelser realisationsprincippet. Der er enkelte aktiver, såsom børsnoterede aktier i selskab, der beskattes efter lagerprincippet. En skov har ligeledes en årlig tilvækst i antallet af kubikmeter træ, denne værditilvækst kan opgøres til en pengeværdi og bør indgå i bedømmelsen af, hvorvidt skoven er rentabel eller ej. Der er en indtægtserhvervelse i denne tilvækst, og en del af værdiskabelsen er større, hvis skoven drives efter de faglige normer, der gælder inden for skovbrug. Værditilvæksten udløser ikke skat, idet lovgivningsmagten har valgt, at realisationsprincippet finder anvendelse på dette område.

Den retspraksis, der er i forhold til (hobby-) landbrug og kravene til rentabel drift med positiv likviditet indenfor en kortere årrække bør ikke anvendes i forhold til skovdrift, idet der er

2 U.1985.134H

markant forskel på virksomhedstyperne og muligheden for løbende generering af indtægt. Det altafgørende kriterie bør være, hvorvidt skovarealet drives professionelt. Et sådan skov er måske ikke skattestyrelsens spidskompetence, hvorfor der til dette bør indhentes en erklæring fra en skønsmand. Det vil naturligvis være borgeren, der som udgangspunkt har bevisbyrden for at dokumentere, at skovdriften lever op til de faglige normer eventuelt ved indhentelse af en erklæring fra uvildig skønsmand.

Den pågældende afgørelse efterlader flere spørgsmål end svar om retstilstanden i forhold til muligheden for skattemæssigt fradrag for driftsomkostninger ved skovdrift. Landsskatte retten har med afgørelsen gjort erhvervsmæssig opstart af skovdrift umuligt, hvis udgangspunktet for skovdriften er en bar mark.

HJEMMESIDE:

www.dinjura.com

REDAKTIONSPANEL:

Anders Larsen

wp@werlauff-publishing.com

Erik Werlauff

erik@werlauff.com

ISSN NR:

2445-9208

UDGIVES AF:

Werlauff Publishing A/S

www.werlauff-publishing.com

wp@werlauff-publishing.com

CVR:

28699123

ABONNEMENT:

Gratis abonnement ved tilmelding igennem

www.dinjura.com

Citation: [2020] nummer 2

Copyright: © 2020 Werlauff Publishing A/S

Bidrag sendes til wp@werlauff-publishing.com

Werlauff § jura

Send os en artikel, og hvis du er advokat, så tjener du point til din lovpligtige efteruddannelse. Du optjener én enhed (til de krævede 54 enheder over en 3-års periode), hvis du skriver 2.340 tegn til en juridisk artikel eller fagbog. Eksempel: Send os en artikel på 3-4 maskinskrevne sider om et juridisk emne, der ligger dig på sinde. Så optjener du 3-4 enheder (til hjælp til de 54). Det er lige så meget som godt en halv dag på kursusbænken. Du får diplom fra din§jura som kvittering for artiklen. Du kan naturligvis sende os flere artikler, hvis du vil. Send din artikel til wp@werlauff-publishing.com